

Kyrkja, sem er ríkinu að öllu leyti óháð, getur tekið ranga og óheppilega afstöðu í ýmsum mannfélagsmálum. En sem stofnun getur hún ekki til lengdar haft ástæðu til að styðja neina vissa hlið, nema að meiri hluti meðlima hennar hafi sannfæringu fyrir þeim málum, sem sú hlið berst fyrir. Fríkyrkjan er ekki í þeirri hættu að verða ambátt þeirra, sem völdin hafa; en það, eins og öll saga sýnir, hefir verið ein af aðalhættum, og eitt af aðalmeinum ríkiskyrkjunnar.

Allir, sem veitt hafa kyrkjumálunum á Íslandi eftirtekt nú á síðustu árum, hljóta að hafa séð, að allmikið hik og vafi á sér stað þar, viðvíkjandi fyrirkomulagi kyrkjumálanna. Þeir menn eru til þar, þó efalaust í miklum minni hluta, sem vilja hiklaust aðskilnað ríkis og kyrkju, afnám þjóðkyrkjunnar. Aftur eru aðrir, sem vilja halda fyrirkomulaginu, sem er, með einhverjum lítilsháttar endurbótum. Og svo eru enn þá aðrir, sem, að því er virðist eru í algerðum vafa um, hvernig eigi að ráða fram úr kyrkjumálunum þar. Um eitt ber þó flestum saman: nefnilega að alt trúarlíf innan þjóðkyrkjunnar sé víða á mjög lágu stigi. Orsökina til þess er auðsjáanleg. Hún er sú, að fjöldi manna er ekki lengur saunfærður um að þjóðkyrkjan hafi verulegan trúarlegan sannleika að flytja. Kyrkjan á siðferðislega ekkert tilkall til þeirra manna lengur. Þeir eiga að hafa fult trúfrelsi, en hafa það ekki. Um leið og þeir fengju það, er líklegt að margir þeirra myndu þörf hjá sér til að sameina sig um nýja stefnu í trúmálum. Eini vegurinn til að ráða fram úr áhugaleysinu og deyfðinni í trúmálunum er að innleiða algert trúfrelsi; ekki trúfrelsi í orði kveðnu, heldur það trúfrelsi, sem byggist á fáltri viðurkenningu þess að menn geti haft og hljóti að hafa mismunandi trúarskoðanir nú á tuttugustu öld. Vonandi er að þess verði ekki langt að biða að íslenskir löggjafar sjái þetta.